

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido Savienības programmu laikposmam no 2017. gada līdz 2020. gadam, lai atbalstītu īpašas darbības, ar kurām pastiprina patērētāju un citu finanšu pakalpojumu galalietotāju iesaistīšanos Savienības politikas veidošanā finanšu pakalpojumu jomā”

[COM(2016) 388 final – 2016/0182 (COD)]

(2017/C 034/18)

Ziņotāja: **Reine-Claude MADER**

Apspriešanās	Eiropas Parlaments, 22.6.2016. Padome, 11.7.2016.
Juridiskais pamats	Līguma par Eiropas Savienības darbību 114. pants [COM(2016) 388 final – 2016/0182 (COD)]
Atbildīgā specializētā nodaļa	Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļa
Pieņemts specializētās nodaļas sākumā	4.10.2016.
Pieņemts plenārsesijā	19.10.2016.
Plenārsesija nr.	520
Balsojuma rezultāts (par/pre/atturas)	223/2/4

1. Secinājumi un ieteikumi

- 1.1. EESK pauž gandarījumu, ka Komisija ir ņēmusi vērā patērētāju un noguldītāju intereses un to pārstāvētajām organizācijām sniegto atbalstu. Komiteja uzskata, ka finanšu pakalpojumiem ir jāpievērš pastiprināta uzmanība gan tādēļ, ka tie ir tehniska rakstura pakalpojumi, kuri neprofesionāļiem ir grūti saprotami, gan arī potenciālo seku dēļ.
- 1.2. Komiteja atbalsta iniciatīvu, ko izmēģinājuma projekta ietvaros Komisija uzsāka 2011. gada beigās un kuras mērķis ir atbalstīt finanšu ekspertīzes centra izveidi patērētāju un tiešo lietotāju interesēs, lai viņi varētu piedalīties Savienības politikas veidošanā finanšu pakalpojumu jomā, un atjaunot uzticēšanos Eiropas finanšu sistēmai.
- 1.3. EESK konstatē, ka abas nevalstiskās organizācijas – *Better Finance* un *Finance Watch* atbilst nosacījumiem, lai saņemtu darbības dotācijas, ko Eiropas Komisija piešķir, izmantojot uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus, un ka 2015. gadā šo organizāciju īstenotie pasākumi kopumā tiek vērtēti pozitīvi.
- 1.4. Tomēr Komiteja vēlas norādīt uz vairākiem nosacījumiem, kuri ir jāizpilda.

Leģitimitāte

- 1.5. EESK uzsver, ka minēto organizāciju leģitimitātes pamatā jābūt to biedriem, pārvaldībai, kā arī pasākumiem, kuru mērķis ir padarīt sabiedrībai saprotamus finanšu tiesību aktu un finanšu instrumentu tehniskos aspektus.
- 1.6. EESK uzskata, ka šajā nolūkā ir jāpieliek īpašas pūles, lai galalietotājus reāli iesaistītu minēto organizāciju darbā. Tam ir praktiski jāatspoguļojas *Finance Watch* un *Better Finance* sastāvā un pārvaldībā un jaunās pielāgotās darba metodēs.

Finansiālā neatkarība, pārredzamība un pārskatatbildība

1.7. EESK atzinīgi vērtē *Finance Watch* finanšu pārredzamību⁽¹⁾, taču uzskata, ka gan *Finance Watch*, gan *Better Finance* vēl joprojām ir jācenšas panākt lielāku finansiālo neatkarību, arī no Eiropas Komisijas, jo no tā ir atkarīga šo organizāciju darbības uzticamība un leģitimitāte sabiedrībā.

1.8. EESK atgādina, ka pārkāpumu gadījumos var tikt noteikta šo organizāciju finansiālā pārskatatbildība, jo Eiropas Komisija un Revīzijas palāta ir pilnvarotas pārbaudīt dokumentus un veikt pārbaudes uz vietas tiem ekonomikas dalībniekiem, kuri tieši vai netieši saņēmuši piešķirtās dotācijas. Savukārt Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF) var veikt pārbaudes un apskates uz vietas, lai noskaidrotu, vai ir notikusi krāpšana, korupcija vai jebkāda cita nelikumīga darbība, kas skar Savienības finanšu intereses⁽²⁾.

1.9. EESK atzinīgi vērtē daudzgadu finanšu piešķirumu, lai īstenotu ES programmu, kuras mērķis ir veicināt patērētāju un citu finanšu pakalpojumu galalietotāju līdzdalību, jo tas nodrošinās lielāku finanšu stabilitāti atbalsta saņēmējiem apvienībām. Tās varēs organizēt savu darbību un izstrādāt programmu ilgākam laika periodam.

Atpazīstamība sabiedrībā

1.10. EESK norāda, ka, neraugoties uz paveikto komunikācijas un atpazīstamības jomā, piemēram, publikācijām ekonomiskajā presē un rīkotajām konferencēm, organizācijas *Finance Watch* un *Better Finance* joprojām ir mazpazīstamas sabiedrībai un valstu patērētāju organizācijām, kurām būtu tieši jāsaņem minēto organizāciju biļeteni.

1.11. Komiteja ņem vērā rezultātus, kas gūti, veicot *ex-post* novērtējumu izmēģinājuma projektam, ko Komisija uzsāka 2011. gada beigās, lai atbalstītu finanšu ekspertīzes centra izveidi patērētāju un finanšu pakalpojumu tiešo lietotāju interesēs⁽³⁾. Komiteja aicina minētās NVO pastiprināt centienus, lai stiprinātu galalietotāju un patērētāju lomu, intereses un informēšanu ES politikas veidošanā finanšu jomā.

Līdzsvars starp profesionāļiem un lietotājiem

1.12. EESK atzīst, ka ir jāattīsta tehniskās zināšanas, lai finanšu pakalpojumu lietotāji varētu kā līdzīgs ar līdzīgu apspriesties ar finanšu nozares speciālistiem. Šādas zināšanas ir būtiski svarīgas, lai ieinteresēto apvienību darbība attiecībās ar finanšu aprindām, kurām ir vairāk līdzekļu, būtu ticama.

1.13. EESK aicina rast pienācīgu līdzsvaru, lai virzītu uz priekšu ideju par stabilu un ilgtspējīgu finanšu nozari, kas virzīta uz ilgtermiņu.

2. Vispārīga informācija par ierosināto regulu⁽⁴⁾

2.1. Šis priekšlikums ir daļa no iniciatīvām, ko Eiropas Komisija īsteno kopš 2007. gada, lai pēc finanšu krīzes atjaunotu patērētāju uzticēšanos.

⁽¹⁾ *Finance Watch* kopējie līdzekļi 2015. gadā: līdzekļu devēji un fondi 32,1 %, pētniecības projekti 7,4 %, ES dotācijas 56,4 %, pasākumu rīkošana 1,3 %, biedranaudas iemaksas: 2,7 %. Avots: <http://www.finance-watch.org/a-propos/gouvernance-et-financement>.

⁽²⁾ Priekšlikuma Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido Savienības programmu laikposmam no 2017. gada līdz 2020. gadam, lai atbalstītu īpašas darbības, ar kurām pastiprina patērētāju un citu finanšu pakalpojumu galalietotāju iesaistīšanos Savienības politikas veidošanā finanšu pakalpojumu jomā 8. pants, Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. septembra Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (Euratom) Nr. 1074/1999 (OV L 248, 18.9.2013., 1. lpp.) un Padomes 1996. gada 11. novembra Regula (Euratom, EK) Nr. 2185/96 par pārbaudēm un apskatēm uz vietas, ko Komisija veic, lai aizsargātu Eiropas Kopienu finanšu intereses pret krāpšanu un citām nelikumībām (OV L 292, 15.11.1996., 2. lpp.).

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/finance/finservices-retail/docs/users/151222-staff-working-document_en.pdf.

⁽⁴⁾ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido Savienības programmu laikposmam no 2017. gada līdz 2020. gadam, lai atbalstītu īpašas darbības, ar kurām pastiprina patērētāju un citu finanšu pakalpojumu galalietotāju iesaistīšanos Savienības politikas veidošanā finanšu pakalpojumu jomā, COM(2016) 388 final – 2016/0182 (COD).

2.2. Komisijas mērķis ir panākt, lai vairāk tiktu uzklauss patērētāju viedoklis, tālab 2010. gadā tika izveidota Finanšu pakalpojumu lietotāju grupa (FSUG), patērētāji un pilsoniskās sabiedrības pārstāvji tiek sistemātiski iekļauti dažādās ekspertu grupās un 2011. gadā tika uzsākts izmēģinājuma projekts ar mērķi piešķirt dotācijas, lai atbalstītu finanšu ekspertīzes centra izveidi.

2.3. Pēc Komisijas uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus tika atlasītas divas bezpeļņas organizācijas: *Finance Watch* – 2011. gadā saskaņā ar Beļģijas tiesību aktiem izveidotā starptautiskā bezpeļņas apvienība, kuras uzdevums ir pārstāvēt pilsoniskās sabiedrības intereses finanšu jomā, un *Better Finance*, kas izveidota pēc Eiropas ieguldītāju un akcionāru apvienības reorganizācijas 2009. gadā ar mērķi veidot finanšu ekspertīzes centru, kurā būtu iesaistīti privātie investori, noguldītāji un citi galalietotāji.

2.4. Šīs organizācijas no 2012. līdz 2015. gadam saņēma darbības dotācijas no Eiropas Komisijas. *Finance Watch* no 2012. līdz 2014. gadam saņēma EUR 3,04 miljonus un *Better Finance* trīs gadu laikā EUR 0,90 miljonus. Šīs dotācijas veido 60 % no šo organizāciju attiecināmajām izmaksām.

2.5. 2015. gadā veiktajā novērtējumā secināts, ka Komisijas izvirzītie stratēģiskie mērķi ir sasniegti, un uzsvērts, ka būtu jāuzlabo aspekti, kas saistīti ar patērētāju informēšanu un viņu viedokļa ievērošanu.

2.6. Komisija arī norāda, ka, neraugoties uz ieguldīto darbu, šīm organizācijām nav izdevies iegūt stabilu un pietiekamu finansējumu no līdzekļu devējiem, kuri būtu neatkarīgi no finanšu nozares, un, lai tās varētu turpināt darbību, ir vajadzīgs ES finansējums.

2.7. Regulas priekšlikumā izklāstīta 2017.–2020. gada programma pētniecībai, izpratnes veicināšanai (arī nespēcālistu auditorijai) un pasākumiem, kuru mērķis ir panākt atbalsta saņēmējorganizāciju biedru ciešāku mijiedarbību, kā arī interešu aizstāvības pasākumiem ar mērķi izplatīt viņu viedokļus Savienībā.

2.8. Mērķi ir virzīti uz to, lai turpinātu paplašināt patērētāju un finanšu pakalpojumu galalietotāju iesaistīšanos ES finanšu politikas veidošanā un palielinātu viņu informētību par konkrētiem jautājumiem saistībā ar finanšu nozares regulējumu.

2.9. *Finance Watch* un *Better Finance* finansējuma maksimālā summa laikposmam no 2017. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 31. decembrim ir EUR 6 000 000.

2.10. Atbalsta saņēmēji katru gadu iesniedz aprakstu par veiktajām un turpmākajām darbībām.

3. Vispārīgas un īpašas piezīmes

3.1. Finanšu krīzes laikā Eiropas Komisija un Eiropas Parlaments konstatēja, ka finanšu nozares profesionāļu pārstāvība dažādās instancēs un finanšu pakalpojumu lietotāju pārstāvība nav līdzsvarota.

3.2. Pamatojoties uz LESD 169. panta 2. punkta b) apakšpunktu, kurā paredzēts, ka Savienība atbalsta patērētāju intereses un nodrošina augstu līmeni patērētāju tiesību aizsardzībā, Eiropas Komisija ierosina līdzfinansēt specializēto apvienību darbību finanšu pakalpojumu jomā.

3.3. EESK pilnībā atbalsta šo mērķi, ko tā jau formulējusi vairākos atzinumos, kuros Komiteja uzsvēra nepieciešamību izvirzīt patērētāju par visu politiku centrālo elementu, un tas nozīmē, ka ir jāparedz līdzekļi patērētāju pārstāvjiem⁽⁵⁾.

3.4. Ņemot vērā ar noguldījumiem un investīcijām saistīto jautājumu sarežģītību, EESK atbalsta no finanšu aprindām neatkarīga finanšu ekspertīzes centra izveidi, kas būtu pieejams organizācijām, kuras pārstāv to patērētāju, noguldītāju un galalietotāju intereses, kuriem nav specializēto zināšanu finanšu jomā, ņemot vērā tehniskos aspektus, kas nespēcālistiem ir grūti saprotami, un potenciālo seku dēļ.

⁽⁵⁾ OV C 181, 21.6.2012., 89. lpp.

- 3.5. Šajā sakarā Komiteja uzskata, ka ir jābūt ļoti modriem, lai nepastāvētu finansiālas vai citas saiknes, kas varētu negatīvi ietekmēt šo apvienību darbību.
- 3.6. EESK uzsver, ka minēto organizāciju legimitātes pamatā jābūt to biedriem, pārvaldībai, kā arī pasākumiem, kuru mērķis ir padarīt sabiedrībai saprotamus finanšu tiesību aktu un finanšu instrumentu tehniskos aspektus.
- 3.7. EESK norāda, ka, neraugoties uz paveikto komunikācijas un atpazīstamības jomā, piemēram, publikācijām ekonomiskajā presē un rīkotajām konferencēm, *Finance Watch* un *Better Finance* joprojām ir mazpazīstami sabiedrībai un valstu patērētāju organizācijām, kuras varētu tieši saņemt minēto organizāciju biļetenus.
- 3.8. Komiteja uzskata, ka speciālistu pienākums nav aizstāt pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus, bet nodrošināt tiem līdzekļus, lai noteiktu problēmas un izvērtētu veicamos pasākumus un sagatavotu priekšlikumus.
- 3.9. EESK piekrīt Eiropas Komisijai, ka ir jāveicina patērētāju un citu galalietotāju līdzdalība ES politikas veidošanā, vienlaikus atjaunojot viņu uzticēšanos ES finanšu sistēmai.
- 3.10. Komiteja ņem vērā regulas priekšlikumā paredzēto Savienības programmu un tās mērķus un vēlas uzsvērt lielās grūtības, ar ko saskaras iestādes un organizācijas, lai veidotu mijiedarbību ar sabiedrību.
- 3.11. EESK konstatē, ka *Finance Watch* un *Better Finance* izveide sakrīt ar izmēģinājuma projekta uzsākšanu ⁽⁶⁾, un uzsver, ka ir jānodrošina ikviena šo organizāciju biedra neatkarība no rūpnieciskajām, komerciālajām un ekonomiskajām aprindām.
- 3.12. Komiteja uzskata, ka noteiktais finansējuma termiņš un veids ir atbilstīgs, un atzinīgi vērtē daudzgadu finanšu piešķirumu, lai īstenotu ES programmu, kuras mērķis ir veicināt patērētāju un citu finanšu pakalpojumu galalietotāju līdzdalību, jo tas nodrošinās lielāku finanšu stabilitāti atbalsta saņēmējām apvienībām. Tas dos iespēju minētajām apvienībām organizēt savu darbību un izstrādāt programmu ilgākam laika periodam, pat ja vērienīgo mērķu īstenošanai paredzētā dotāciju summa ir pieticīga.
- 3.13. EESK uzskata, ka ir jārod papildu finansējuma avoti šo organizāciju vajadzībām, lai nodrošinātu to attīstību, kontu līdzsvarotību un neatkarību, piemēram, no Komisijas.
- 3.14. EESK aicina pieņemt regulu ātri, lai netiktu pārtraukta izmēģinājuma projekta radītā dinamika.
- 3.15. EESK atbalsta novērtēšanas procedūru, kas vajadzīga, lai noskaidrotu, vai ir sasniegti mērķi un vai ir ievēroti regulas priekšlikuma 8. pantā paredzētie noteikumi par finanšu pārredzamību un pārskatatbildību ⁽⁷⁾.

Briselē, 2016. gada 19. oktobrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Georges DASSIS

⁽⁶⁾ 2011. gadā uzsāktais izmēģinājuma projekts, kura mērķis ir piešķirt dotācijas, lai atbalstītu finanšu ekspertīzes centru, kas būtu noderīgs galalietotājiem un ar nozari nesaistītajām ieinteresētajām personām un pastiprinātu to spēju piedalīties Savienības politikas veidošanā finanšu pakalpojumu jomā – priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko izveido Savienības programmu laikposmam no 2017. gada līdz 2020. gadam, lai atbalstītu īpašas darbības, ar kurām pastiprina patērētāju un citu finanšu pakalpojumu galalietotāju iesaistīšanos Savienības politikas veidošanā finanšu pakalpojumu jomā. COM(2016) 388 final – 2016/0182 (COD), 2. lpp.

⁽⁷⁾ Norādīts iepriekš.